

lus, kas Latveescheem par labu gribes strahdaht, waj schipus waj winpus Daugawas. Tadu fabeedroshanas pee ta pascha darba waram redseht pee jau peeminetahs Ullmann-Brasches wahrdnizes, pee Latveeschu biebeles malodas pahrkopshanas u. t. j. pr.

Latveeschu draugu beedribā sametahs vibri no visahm kahr-tahm, mahzitaji, skolotaji, mulschneeki, pilsehtneeki, Wahzi un Latvji, kam tilai sids bija un labs prahs us Latveescheem un Latveeschu grahmatneebi. Latveeschu draugu beedribā bijusi skubinataja pee wisadeem literariskeem darbeam, kas Latveeschu grahmatneebi un tautai us ilgu laiku par labu buhs. Wina par peem. weseligas awischneebas zehleja, walodas pehtitajeem, apstrahdatajeem un kopejēm skubinataja bijusi, wina ar leelu ruhpestu par Latveeschu biebeles, kalkima un dieesmu grahmatas pahrtahdshanas peemetees, wina lasmas bibliotekas zelt ir esfaklū.

No eesahluma Latveeschu draugu beedribā Widsemei bijis pahrsvars. Behzak, kad R. Schulz un A. Bielensteins beedribas wadoni un preeklichschetajai bija, pahrsvars gan bija Kursemei.

Beedribas finatnissi raksti ir fakrati beedribas „magasīna“, un mehs waram preezates par to godu, ko ir ahrsemju finatneeki muhsu magasinas raksteem dod, ka tee swarigi un ka bes wineem newaretu eepashtees ar Latveeschu walodu un tautu.

Pa teem beidsameem 50 gadeem walodu pehtitaji jaunu zeli bija usnehuschi. Wini bija usgahjuschi, ka Eiropas tautas til ne wifas radineezes, waram teikt, mahfas, no weenas mahtes dsi-muschas. Tamdeht til dauds un daschadas lihsibas scho tautu walodahm, kpmantas, kas naw til ween tapinatas, bet no tautu dsimuma no senakeem laikem, tur tās tautas wehl nebija faklhru-schabs, emantotas. Nu tee walodu pehtitaji ikweeni walodu jo labi fahka isprast un isskaidrot, tās radineelschu walodas peelihdsi-nadami un eewehrodami. Schahda gaisma ari Latveeschu walodas ispehthanai nabja par labu.

Pirmais, kas Latveeschu walodu zaur faklhru-schabu ar zitahm Eiropas tautu, ihyachi ar Germanu (Wahzu) un Slahwu (Kreewu), walodahm fahka isskaidrot, bija Halles profesors, A. Potts (Pruhschu-Salschöd). Schis firmgalvis, muhsu Latveeschu draugu beedribas goda-beedrs, (1837. un 1841. g.) usrahdijs, ka Leischu-Latveeschu walodai peenahkabs fawa ihpascha weeta blakam waj starp Wahzu un Kreewu walodahm, t. i. ka Leischu-Latveeschu walodas nam kahda Slahwu walodas isloksne, un ka Leischu-Latveeschu wahrdi galotnes firmaku wezumu rahda, neka Wahzu waj Kreewu wahrdi galotnes.

Baltija pirmais, kas Latveeschu walodu ar wezo Indeeshu walodu faklhru-schabu, bija B. J. B. Bergmanis, Rujenes mahzitajs, fawā grahmata pahrtahdshana tautas jun walodas pirmahm fak-nem (Magas. VI. 1838. g.)

A. B. G. Rosenbergers, Latveeschu walodas lektors Tehras-universitetē, Latveeschu gramatiku 1848. g. idewis (ari Latv. draugu beedribas magai.), tur Latveeschu walodas formahm Indeeshu waloda no weena gala lihs otram par pamatu līkta.

Pa to paschu zetu gahja A. Bielensteins fawā grahmata pahrtahdshana walodu (Lettische Sprache, 2 dalas, I. 485, II. 428 la-pu puses, 1868. g., Berlinē drukata). Schis grahmata Latveeschu walodas (wehsturiga) attihstischanahs no wezeem laikem fawās for-mās teek usrahdiha un wizgauri Latveeschu waloda ar Leischu, Bezpruh-schu walodahm un ar Slahwu wezo wezo walodu, kas wehl teek leetata par Kreewu deewafalposchans, teek faklhru-schabu. Pee tam Latveeschu walodas dasch-dashadas isloksnes un Latveeschu tautas dieesmas, ka wezalaks walodas leezineezes, peenemis paishgā. Us tadu wihsī jauna gaisma ispletahs pahrtahdshana walodu, ihpaschi pahrtahdshana likumeem, pahrtahdshana wahrdem un pahrtahdshana (t. i. teem maseem nelokameem wahrdem: preposizijahm, konjunkzijahm u. t. j. pr.).

Pee Latveeschu walodas islokschau issinashanas tagad tas wispahtakais ir Kehnsberges profesors, A. Bezzembergers, Latveeschu draugu beedribas goda-beedrs, kas swarigu rakstu muhsu magasīna pehr elizis pahrtahdshana isloksni un tagad atkal fwa-

rigu rakstu pahrtahdshana walodu Pruhshöd (kahpeneeku walodu aks Klaipēdā), ko nu fawā magasīna drukāsim.

Tās gramatikas, ko Latveeschi pahrtahdshana walodu ya beidsameem pahrtahdshana walodu tās gramatikas (Mehkons, Tau-richts, Spies, Spalvinš, Platshs, Stehristi), schē waru garam laisti, tamdeht ka schē wisi (isnotot to weenu, Stehristi), skolotaji buhdami, elementariskolas behrneem par labu rakstijuschi un paschi nar domajuschi, finatneekem dauds ko dawhah. Stehristi, kas tee-sas finatnibus studeerejīs, teem ziteem finatnibus finā dauds aissghajis preefshā.

1868. g. zehlāhs Rihgas Latveeschu beedribā, kas blakam Latveeschu draugu beedribai ihpaschi tautiskus zenteenus kopj. Is schis Latveeschu beedribas isauga „finibas komisija“, kas bes ne-kahdeem valihgeem no zitas kahdas tautas lozelkeem zaur Latveeschu spehleem ween par fawā tautas grahmatneebi rupesjabs. Finibas komisija waretu leelu pateizibū pelnites, kad wezo lauskhu atminas raksts faktroku; schahdu tadu garigu mantu deewesgan wehl ronahs, dseesmas, singes, pasakas, teikas, mahni, til buhtu ja-famekla un jasfakrā. Janoschello, ka pa dauds puhlejabs gar-jauņu ortografiju, kas gan schinis muhsu tagadejōs laikds Latveeschu tautai mas ko drehēs.

(Turpmāt veigums.)

No ahrsemehm.

Wahzija. Keisara Wilhelma dehla dehlem, principem Wilhel-mam, pēdīmīs zetortais dehls. Lāuschu bars, kas gawiledams fapulzehabs apaksh firmā walvineela loga, tam laimes wehleht, tāni deenā esot bijis wareni leels, un tuhksfōsch balsfigi tur nodseedajis tautas luhgschanu: „Heil dir im Siegerkranz“ (Slava Lew war-nim). — Awijs „Post“, kas Wahzju walsts-kanzlerim, firstam Biē-markam, stāhnu tuvu, pāsneids rakstu: „Us našča ašmina“, kurā teek isskaidrots, ka Eiropas meers tagab stāhvot us našča ašmina, un ka ja Frantschi ne-aatlāsch generali Bulanschēju, tad karsch wairs ne-esot nowehshams; jo Bulanschēs jau gahjis pa tāhlu, un wairis newarot atkāptees. Ja winsch labprātīgi pats atkāptos, tad tas, dehls weltīgas muhsinashanas us karu, krisu kāna un no Frantschū tautas tīku nosodītās, tamdeht la Weltīgas rihloschanahs un kāra draudi tai padarījuschi ne-aprekināmu skābi. Schos awijs „Post“ nodrukatos preeendumus wifur tura par Biēmarka pāscha domahm, un tamdeht tee wifa Eiropā rādījuschi leelas bailes un wispahtigu naujas kāra krischanu.

Franzija. Franzijā tagad pahrtahdshana zitū neso nerunā, ka tilai pahrtahdshana ja-atkāhpjabs no amata, waj nē. Bet kā leekahs, tad tas ne buht nenotiks, lai gan winam deewesgan pret-neeku, kas atgādina, ka winsch Franziju egruhdis neloaimē. Manidami, ka tautas leelāla dala winam peckri, un finadami, ka winam, ka kāra ministeriem, wara rokā, nu ari Grevi, Goble, Fresinē un ziti politiki issfazijuschees, ka wina atkāhpshanas wairs nepa-gērot. Muhsinashanas us karu naigi teek turpinata.

Italija. Jumumi, kuri Italijai „Sarkanabs juhras“ deewi-dobs, pee Masawas, ar Abesfinescheem iżebeluschees, tagad jau itin raibi. Wehl preefsh pahrtahdshana deenahm Italijas ahrleelu ministeris is-likelijabs, ka Masawai Abesfineschū burlaki neka newarot padarīt, un tagad telegrāfs sino, ka minetei burlaki Italeschus jau spīri fa-kāhwuschi, no teem dauds nonahwedami un wifur leelgalbus kātina weetā atnēdamī. Zaur to nu Italija ir preefshēta, steigshus tur jaunus kāra pullus raidīt, kas wina pavismam nepatīkami, tamdeht la Eiropā kātru brihdi war karsch iżeltees, kāra warbuht ari Italija negribēhs pēzeest neweena saldata.

Balkanu pūšāla. Balkanu pūšāla tagad tās leetas tum-schakas, neka jebkād. Gan awises sino, ka Bulgari jautajums dīh-tīks iżeklīkts wifā meerā, un ka Bulgari pilnīgi pādocees Kreewijai, — bet schis wehstis mums leekahs buht itin dihwainas un netizamas. Jo sīna, ka bijuschais Bulgarijas firsts Aleksanders doscho-

gan tur tee meslekes atradīsees. Tuhlit dewos us wina puši un no-sehds pahrtahdshana wifū. Pējz ahriags iżeklās tee no zitēm it nemas ne-isschibrābs. Us rupjazabm rokām luhkojot, gan wareja manīti, ka leelāla dala bija fabrikas strahdeekti un amateekti, — bet drehēs teem bija stādras, ja, dascham pat gandrihs smalkas, un tilai reiti kahds bija apwilzees fawā darba līkta. Ari sejai dā-deem nebija wijsai nepatīkama. Ne buht nē! Dāschu pat wareja tu-reht par prohtīgu, godīgu vibru un familijas tēhnu, kas fawā darbu pāstrahdā un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, kahduo wehl nekād nebija satīzis; tee gan laisam bija tee wadoni, tee welli, kuri godīgos strahdeelus muhsina un ap-mahna ar fawām wellītīkam māzībām. Labprāt wehl buht drusīja un fawējus ustura ka pēlekhjabs. Bet starp schēmēm ari bija tābdi redsami, k

Basniza un skola.

Kamdeht tagad gruhti laiki?

No kahda faimneeka dabonam fchahdu rakstu pefsuhtitu, kuru labprahf usnemam ka eewe hrojamu leezibu. Winsch raksta ta:

Gruhti laiki! Pahrač gruhti laiki! Schee wahrdi dsirdami katra mahjā, katra weetā, un no dauds zilwekeem. Bet pateefibā nemas tee laiki tif gruhti nebuhtu, kad kaudis paschi nebuhtu wainigi. Pagahjuſchōs gaddis, kad Deewē audseligus un labus laikus dewa, là tad zilwei ar to dahrgo Deewa fwehtibu apgahjahs? Krogi fwehtdeenās pa Deewa wahrdi laiku bija pilnaki nelà basniza. Danzofchana un balles ifkatrā fwehtdeenā pa frogeem un mahjahm bes miteschanahs. Leposchanahs drahnās un leetās leelā modē. Jaunekti, kam Deewē weselibu un spehku bija dewis, pelnijahs leelas lones, no kurahm wareja dauds simtu rubulischu pataupiht preefsh tagadejeem gruhteeem laikeem; bet tos wini laida pahr galwu, là behrni gludus al-mentinus. Un fo wini no tam mantoja? Truhlumu un neweselibu, zaut fo wehl tagad daschs nikfst un wahrgst.

Mahtes, kurahm waijadseja meitinas no tahdeem pafauligeem un netikumigeem preekeem sawaldiht, tafs pamahziht, Deewu bihtees un fwehildeenä sfehtiht, tafs isaudsinaht par kreetnahm nama mahtehm un derigahm laulatahm draudsenehm, — isnefahs pawifam otradi; wiras palihdseja meitinahm ne ween darba deenä, bet ari fwehildeenä un fwehiku deenä, kà tas wehl schais laikös retäs weetäs noteek, pletetees, puzetees, adiht un schuht, it kà waj wisi welli ellë buhtu ja-apgehrbj.

Täpat daschi faimneeki jeb nama tehwi, kureem sawus dehlus waijadseja isaudsinaht par kreetneem wihireem, pagastds un draudsës buht derigeem lozelkeem, tos atradinahnt no nederigeem pafaules preukeem un netikumeem, — leek tik eejuhgt jauno firgu, jo waijagot isbraukt darischanas, — bet kahdås? Laikam kahdu fnabi eebaudiht, kur mißlam lopinam jaſalst un jaſtreb zaurahm deenahm un naſtihm, un käd brauz, tad jaſauda pahtagas fiteneu bes gala, käs ari jaſfreiij,zik tik spehj, it ihpaschi tur, kur kaudis reds. Bet käs wiſu to dara, tas ir welns, käs dihda to zilweku un zilweks to lopinu.

Là tad mihsä, dahrgä un svehtä dufas deenina, ko Deews zil-
weleem par labu ir eestahdijis, top daudsreis us to negodigalo wihs
pawadita. Wehl pagahjuscha wasarä tiku redsejis, pa laukeem un
plawahm strahdajot, un netik deenestneekus ween, bet ari paſchus
faimneekus un nama tehwus. Kahdä svehtdeenä, isedams pastai-
gatees, dſirdu islaytes strihleſchanu eelſch kruhmeem, kur lopu ga-
niba, un redsu paſchu faimneeku, to sahli tur pfaujot, ko lopi ne-
ehd. Es prafu: Mihsais draugs, kam tà dari? Winsch atbild:
Ehſeli un wehrſi efot svehtdeen brihw no akas iswilkt. — Né,
mihsais draugs, svehtdeenä strahdahrt nedelas darbus, kas naw no-
tes darbi, tas ir ehſeli un wehrſi akä eegahſt, un ne wis to iswilkt
ahrä.

Waj tas pats Deews wehl schodeen naw, kas no pafaules eefahkuma? Waj wijsch wehl schodeen nefoda ar wifadeem truhku-meem un wifadahm gruhtibahm? — Tapat ari mahzitaji kleeds un brehz: Lew buhs to fwehlu deenu fwehtiht, — bet kas to klaufa? Wisi tahdi fwehdeenas fagahnitaji wehl turklaht fewi fauzahs par Deewa behrneem, — bet pahrlahpj Deewa baufschlus. Tomehr Deews ir fazijis: tahdeem nebuhs ee-eet manâ dufeschana.

Semkopiba un saimneeziba.

Pahr wihtolu and sefchann.

No wairakeem muhsu awises lasitajeem usaiginati, waijadsigo
pahr wihtolu audsefchanu usrakstih, mehs fcho wehleschanos jo mihi-
laki ispidam; efam ari pahrleezinati, ka schi kola audsefchana loti dauds
masgruntneekeem pulka labuma spehj atnest. Mehs dsihwojam tahdā
laikā, kas no ikweena semkopja stingri prafahs, Iai pehz eespehjas is-
leeta semi, un proti netik ween wejos laukus un plawas, bet ari tah-
dus platschus, kas preeksch labibas dehstifchanas un plawu eetaisifcha-
nas nederigi. Un kam tad gan tahdu platschu nebuhtu?! Domajam,
ka nemaldamees, ja fakam, ka loti dauds faimneezibās pus, waj we-
felas un wehl wairak puhra-weetu semes atronahs, kas naw deriga
ne preeksch lopu ganebla, un tamdeh! ari ne-eenes nekahda labuma,—
bet preeksch wihtolu dehstifchanas tahdas weetas gan buhs labas.

Pareisi kopta wihtolu audsefchana isdod, pee neleelahm dehstifchana ismalfahm, ik gada flaidru eenehmumu no 40 lihds 50 rublu par prasteem wihtoleem, un 80 lihds 100 rublu par balteem, nomisoteem wihtoleem — no puhra-wetas, un schihs smukahs eenemschanas ir pee pareisas wihtolu dehstifchanas un aplofschanas tilk drofchas, ka gandrihs pee neweenas zitas stahdu audsefchanas. Ari wihtolam ir loti mas eenaidneeku starp luktaineem, un laika ne-isdewiba winam gandrihs tillab ka nemas nefkahde. Pee tam nahk ari tas, ka wihtolu saru nogreeschana seema un winu nolobifchana pawafarat war tilk is-darita, kur eepeefch lauku darbeem dauds roku pee tam war kertees, eekams pati wihtolu stahdischana augfchanas laikä tilk mas darba

Wihtols aug ikweenā klimatā, ikweenā semē, — waijaga tilai semi eepreeksch sagatawot un ik pehz winas ihyschibas, waj ta mu smiltaina, mahlaina, semes malku faturosch, faufa waj flapja semē, iswehleht ihstenahs wihtolu sortes, no ka weenigi dehstichanas labee augli atkarahs. Wiju labaki wihtols aug mehreni millā semē, kas bagata ar humofu, bet wijsch ari eenesf wairak wehl pat faufa un ari wahjā semē, nekā ikweens zits kulturas stahds tai paschā weetā. Tilai koti flapja purwa semē ari wihtols ne-aug; tamdehl waijaga tahdu semi papreeksch zaur labeem grahwjeem peeteekoschi nosaušmaht. — Bet arweenu ir waijadfigs, ka seme, kas preeksch wihtolu audse schanas nolemta, ir brihwa; jo wihtoli nepanesf fawā tuwumā augstus kokus, un wehl mosaf tahduš, kas nahr teem aris issenteeg

Kas nu sümajahs us semes fagatawochanu, tad it ihpaschi pahr
to ir jagahdä, ka ikweena seme, kas noschirta preesch labu wihtolu
audsefchanas, teek darita dölli tschugana, ta par peemehru weenu
pehdu, waj ari masat, waj ap 10 zellu, ja humosa faktta ir plahna

Bet ko tahdi svehtdeenas strahdneeki dara darba deenās? Tad wini pawada fawus brihschus ar flinkumu un gulefchanu, ar praze-
sehm un teesfachanos, strahdneekeem algu atraudami, lai gan stahw
rakstihis: Lew nebuhs ta strahdneeka algu khds rihtam aistureht.
Efmu dsirdejis pahr tahdu wihru, kas, newaredams zitadi nomahnicht otrā
peenahkumu, noswehr, ka deenestneeks par 60 kapeikahm trauku wi-
nam tihfcham saplehtis. Bet kahdi tad behrni tahdeem wezakeem waj
faimneekeem aug? Nu, kahds koks, tahdi augli! Kur tik tahdu mantas
gabalu tee reds, kas otram veeder, tur to welk us fawu puši; ati
sweschs zilweks newar pg-eet tahdeem behrneem garam, bes ka min-
to nerihda ar funeem un tam neswesch ar alkeneem. Skolās tee
netop laisti, basnizā neteek westi, Deewa wahrdi teem netop mahziti;
bet frogōs — ja, tur tee teek westi, lai mahzahs netikumōs un pa-
laidnibā; tur tik tad war redseht, ka behrns rahda, kahds wihram
buhs tikums. Kad nu tahdi behrni paleek slimī, tad nemelše wis
palihgu pee wifufpehzigā Deewa, bet pee burwjeem un puhschlot-
jeem. Teem gan ir tiziba, bet preeksch winu tizibas stahw wahr-
dinch „bet“, un schis „bet“ ir no pascha wella peesprausis. — Ari-
wehl deewsgan tahdu, kas us putnu brehfschanahm klausahs, bet us
mihla Deewa paslubinatschanu praweetoschanā, spredikōs un luhg-
schanaas tee neklausahs. Deewa svehto wahrdi tee nelaſa, basnizā
tee labprah ne-eet; tamdeht teem jahibstahs no katas faufas lapi-
nas, kas patschab. Dodahs tahdi pesteli us zeka, kur nejauschī
kahds lopinsch, sakis, sakis waj wahweriach, pahr zetu pahrskreij,
tad nedrihst wairs tahtaku eet, jo ta ir nelaimes sibme bijust; ga-
dahs nejauschī, ka 13 zilwelku fehsch pee galda, tad tee loti istruh-
stahs, jo weenam no wineem gada laika jamirst. Ihpaschi laimes
deenu mukleschana ir augstā zeenā nahkusi, un tāpat ari dselss pa-
fawu peekalschana pee durivju fleegschna. Burfhana un apwahdo-
schana preeksch drudscheem, rosem un asinu wahtihm ari teek koptas,
— ihpaschi schini leetā fateekam leelus barus, kas deewodamees ap-
leezina, ka lihdsot. Bet, mihlais draugs, waj sini, kā to fauz, kas
Tew lihds? Tas ir welns, kas ar to Tewi fawā tihklā welk un weh-
laki eegahsch muhssigā pasuschanā. Zaur tahdu nepareisu tizibu
stahw wisas tāhs dwehfeles wella warā, waj nu tāhs to fina, waj
nē. — Redseet, zik dauds wezaku wehl schodeen fawus behrnus
grubsch nelaimes uguri, proti, kad tee tos famaitadamatam ekam,
laika garam, rokas raida. Dantschi, bales, salumu preeki, kroga
dsihres un teateri, kā jau minehsts, tee daschu jau eerahwischī kapā,
— tas ir to meefu, bet kur paleek ta dwehfele? Wai, wai, Jums
wezakeem, kas faweeem behrneem tahdu walu palanjeet, un tad tik
brehezeet: ak Deews, zik grubhti laiki! Pagehuktaki laiki ir daudseem,
— bet tahdeem, kas fnausch, wehl grubtaki. Deews valihds tah-
deem, kas pee wina palihdsibu melle un no wina palihdsibu iſluh-
dsahs; bet dauds ir tahdu zilwelku, kas faleek rokas klehpī un ūka,
lai Deewe palihds. Nē, tahdeem winsch nepalihds. Dauds ir
tahdu, kas rokas pee darba neleek, bet wehderu tadschu leek pee eh-
schanas. — Deews gan dod baribu katraam putninam, bet winsch
tam to ne-eeleek ligsdā. Tāpat winsch ari mums dod deenischku
maisiti, bet to tik ween zaun muhsu darbeem. — Darbs dod zil-
welkom weselibu, un weens feezinch weselibas ir labaks nekā pilns
maifs ar seltu un fudrabu. Kad mehs Deewu luhdsam un strahda-
jam, tad tikai redsam, ka kālni fahl kustetees, un kad mehs fawn
semi labi iſstrahdajam, tad mums tur aug kahposti, kur ziteem nah-
tras ween auga. Zilweks ar droſchu prahtu un spehzigahm rokahn
tur mor valift. Izmīcas, kur zite muhssicāz nolzimā, mūnu dēlnei-

un apakškahrtu ir grantaina waj ūoti mahlaina, kurpreti ari ūoti derigi, ja to padara wehl dīstaki tſchauganu, ja tikai zaur to, ka semes apakškahrtu uſgreesch uſ augſchu, pahrlabo semes wirſkahrtu, kā tas par peem. noteek, ja apakšch wirſkahrtas, kas ūatur semes malku, fmalika fmilts waj labs mahls atrongabs.

Santquinum nathildes

1. M. St. īgam eelsch L., vee Grobinas: Juhā sawi
augšu kārtību mums sīnojuschi 7 laukds, un proti:

 - 1) pavurē, mehflota ar staka mehfleem,
 - 2) rūdī,
 - 3) ahboliņšā,
 - 4) ahboliņšā un ganiba,
 - 5) meeschi un kartušeli,
 - 6) ausas,
 - 7) ausas.

un tad wechl preefihmejeet, ka wedeet stalla mehflus us papuvi tilai Augustā, ihsī preefīch rūdju ijsfehschanas, ka kartufelus mehflojeet ar supersosfateem, līkdamī us ikweena kartufela reekusħu mehflu, un tad waizajeet: waj Juħa supersosfatu weetā ar labu sejmi waretu leetaħt to jauno mehflosħanas liha djejjli, proti Tomafossata miltu.

Atribilde: Paprekschu mums Jums jasala, ka newaram peenemt Juhs anglu kohrtibu par labu; it leela waina, ka pehz meescheem Juhs fehjeet diw reis no weetas ausas. Lahdā wihsē Jums ir tikai 1 laukš ar seemas labibet 3 lauki wafarejas, zaur ko tad Jums ir panoafatā pahral dands darba ar fehshamu allasč nolawefatees, un Jums arweenu truhls streiju un zaur to ari labu fokla mehslu.

- Mehs jan wairak reisu efam fazijuschi, ka pehz muhsu daudsgadigeem sihwojumeem labi apstrahdata seemas labiba muhsu klimata ir dauds droka, wairak falmu un, ja zena pat rüdseem naow loti sema, ari wairak das eenesfs faiinneebibä, nelä wasaras labiba. Bet ko tad Juhs wareer ausahm pehz ausahm fagaoidiht? Sinams, ka ne dauds. Ausahm ir no em steebru angeem wairak un stiprakahs falnes un tahs panem arumutai dauds spehka, kamdeht tad ari pehz ausahm newaijadsetu nahkt neem ziteem angeem, kà tikai papuwei. Juhsu lauku eenehmumi graudu falmu finä buhtu dauds labaki pcc schahdas auglu kahrtibas:

Tahda augku fahrtibas pahrgrossiba 5. un 6. laukā suhtu itin weegli
isbaramo.

laimigi! — Né, tas naw wis taifniba. Iau tu ari buhlu jau
peedsimis, tad tadschu Tu ne-efi sirgs. Ikkatrs zilweks ir pats fawas
laimes kalejs. Laime jau klaudsina latram pee durwihm; bet nu, kresch
nepasteidsahs, durvis pataisfht wakkam, tad jau ari naw jabrihnahs,
ka wina tam aiseet garam. Daudsus esmu redsejis, svezi
aisdedsinam abds galds, un tee ari suhdsahs, ka efot nelaimigi.
Zits apehd wifus kartufelus wakarā un pee brokasta, un tad brihnahs,
ka neweena wairs ne-efot. Zitam atkal gala nedodot nekahda aif-
dara pee wina strebjamā, un neweenam wehjsch tahda sneega kopena
nesadsenot preeksch durwihm, ka winam. — Tā nu ikkatrs ar fa-
wahm behdahm mozahs. Behdas jau ir tahdi weefi, ka winas nahf
pawisam neluhgtas, un tadschu tahdu zilweku ir loti pulka, kas wi-
nas fazt pee fewim leelos bardos. Tahdi zilweki isskatahs, ka wini
raudadami buhtu peedsimuschi; schehlodamees tahdi dñishwo un beh-
digi nomirst. Wini tik tahs ruhktahs sahles ween pa fawu muti
skalo, un nemas nesina, ka winas nemas tik ruhktas nebuhtu, kad ik-
katrs tahds behdigs zilweks tik mesfu pa bischkin pazeetibas sahls
pee fawas putras; tad wina paliktu tik gahrda ka leelkunga malstite.
Daudsi atkal raud un suhdsahs: mehs esam nabagi. Nab-
dsiba, finams, ta nu gan mums neweenam nepatihk. Bet kam mas
pee rokas, tam ari ar masumu japahrtteek. Nabadsiba jau naw ne-
kahds kauns, — bet tahdi lai kaunahs, kas pahr fawu nabadsibū
kurnē. Nabags, kad winsch issfalgis, baribu atrod gan, turpreti ba-
gatam gan buhtu bariba, bet winsch naw issfalgis. Bagahts jau ari
tahds naw, kam pulka mantas, — bet tahds tik ir bagahts, kam
Deewa wina mantu svehti; jo dauds tahdu zilweku ir, kas no sveh-
tibas dara lahstus. — Labal lai dsenamees pehz pateefibas, bet lai
ne-eekrihtam kurneschanas fehrgā. Ar kurneschanan jau mas ko wa-
ram nopolniht; bet pazeetibai ir selta roka. Kad mums naw fwee-
sta, lai pateizamees Deewam, ka wehl ir sahls un maise. Behdas
un gruhti laiki gan mums neweenam nepatihk, bet pa behdu un
krusta zelu jau waram zereht aiseet us debefs walstibu. Tas jau
mums nelur nestahw aprakstiks, ka kareetē sehededami us debefilm
aisbrauksim; tapehz mums ari naw jabrihnahs, ka debefs zelu atro-
dam gruhtu.

Dahwanas.

Kurlmehmo skolai par labu ir 1886. g. Dezembera mehnēsi
schahdas dahwanas eenahkuschas: No Stuhrumuischas draudses 4
rubl. 20 kop.; no Tukuma dr. zaur mahz. Fleischera lgu 1 rubl.;
no Birschu dr. (Leischds) zaur mahz. Duisburga lgu 13 rubl.; no
Jaunjelgawas dr. zaur mahz. Ratterfelda lgu 4 rubl. 10 kap.; no
Zelmeneeku dr. zaur mahz. Reichwalda lgu 3 rubl. 22 kap.; no Kur-
sifchu-Swahrdes dr. zaur mahz. Kupffera lgu 4 rubl.; no Meschot-
nes dr. 15 rubl.; no Cezawas-Lambertu muischas dr. zaur mahz.
Schulza lgu 10 rubl.; no Saldus dr. zaur mahz. Czernay lgu 13
rubl.; no mahz. Czernay lga, beedru nauda, 1 rubl.; no Lindes-Bir-
gales dr. par 1885. un 1886. g. 10 rubl.; no Sesawas dr. zaur
mahz. Krügera lgu 32 rubl.; no Bahrbeles dr. zaur mahz. Grünera
lgu 1 rubl.; no skolas krāfschanas lahdites 1 rubl. 77 kap.

Sirfniga pateiziba fcho dahwanu dewejeem.

Jelgavā, 5. Janvāri 1887. g. Skolas preefēcneesība.

Ari to turam par leelu wainu, ka Juhs til wehlu, itin ihfi preelsch
rudsu eefehfchanas, wedeet stalla mehfsius us papuwi. Juhs faleet, ka to
tamdehl dareet, ka, ja pawafarā tos iswedeet un tuhlit ee-areet, tad rudenī
wairs nekas naw no teem manams. Bet ta jau ari waijaga buht! Pawa-
farā ee-artajeem stalla mehfsleem waijaga lihds rudsu iffehfschanai labi sapuht,
un no teem newaijaga wairs neka redseht; tad rudsī atron gatamu baribu
semē un tee war spehzigi attihstitees, kurpreti pee Juhs apstrahdaschanas naw
bariba gatawa, un tamdehl dauds wehlaku parahda pee rudsī fawu spehku.
Ja jaunajeem stahdineem pirmajā augfchanas laikā bads jazeefch, tad wini
wairs newar spehzigi attihstitees, lai ari wehlak bagatigi baribas dabon; schi
tad it par wehlu. Pee stahdineem jau ir tayat, ka pee dīshwneekem. Ja par
peem, jaunam telam leek badu zeest pirmajās nedekas, tad wehlak pat speh-
zigaikā bariba wairs dauds nepalihds; telsch paleek wahjineeks.

Preeksch kartufelui mehfloschhanas Juhs wareet wifada wihsje leetaht lehtakos Toma miltus, supersosfatu weetä. — tomehr ari pee tam ir ja apdomä, ka supersosfati ahtri parahda fawu spehku, bet Toma milti tikai lehnam. Baur totad ari war notikt, ka pawafaräas pee faufa gaifa Toma milti, kaut gan bagati ar sosforstahbi, tikai tad war ifkust, kad preeksch spehzigahs kartufelu augschanas jau ir par wehlu. Kas grib Toma miltus preeksch kartufeleem, ausahm waj meescheem leetaht, tam waijaga jau ruden' tos semé eekaischt, waj pawafarä us beidsamä sineega ifseht, lai tee libds sehschhanas laikam ifkustu. Ari pee ruden' waijaga Toma miltus, kuru leetaschhanu waram tikai eeveh-leht, arweenu 5 libds 6 nedelas preeksch rudsu apsehschhanas ee-ari, lai ari tikai 2 libds 3 zellas dfiti ar lobischanas orku.

2. H. N. Igam eelsõ B., pee T.: Juhs jautajaet: waj Juhs farkana ahbolina sehlas, kas pee lusikanas valika vahlestes un tagad gruhti

ijstheramas, ari ta wareet iffeht? Aribilde: Ahbolina fehlas, kas wehl pahktes, iffeht, naw eewehlamis, tamdehs la nesina, zil tur fehlu atronahs; tayah wihsé apfehtá lauká aug arweenu wahjisch abbolinsch. It ihpaschi schini gadá, kur labu farkana ahbolina fehlu gandrihs pawifam truhkst, mums jadod Jums padoms, fehlas ne iffeht pahktes, tamdehs la leelaká daka graudu ne-usdihgst.

Seklas abbolinsch pagahjuschá gadá gandrihs pawifam flikti isdeweess; mehs wehl lühdj schim ne-efam redsejuschi labu fehlu no pehdeja ykahwuma, un no tabm sehlahm, kuras pahraudsijahm, no 100 graudeem 84 nedihga. Labas ahbolina fehlas tamdehs schini gadá buhs sotí dahrgas. Iskaifeet sawas ahbolina fehlas us lauka, kuras Jubs tak zitadi newareet illestacht het

Rà fofu quasi usalabaiami

Kad wehlahs, lai agrak nonemtee ahboli waj bumbeeri, kas daschu reis teek faudsés fabehrti, labi eenahktos un smuki issflatitos, ir loti derigi, kad tos us skaidra willas deka faber, ko ari wirfū pahrlahj, zaur ko tad tee sawu skaito, frizcho krabhu wehl arweenu patura un paleek saftigi un jo smekligi. Bet no seena, falmeem un pelawahm tee paleek loti negahrdi, un wehlak ari pawifam wairs nom kruksjami.